

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
1.3 ขอบเขตของการวิจัย.....	4
1.4 สมมติฐานของการวิจัย.....	5
1.5 วิธีดำเนินการวิจัย.....	5
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	5
บทที่ 2 การใช้อำนาจตุลาการในการวินิจฉัยข้อพิพาทของฝ่ายปกครอง	
ในรูปคณะกรรมการ.....	6
2.1 ทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับอำนาจนิติบัญญัติ บริหาร และตุลาการ.....	6
2.1.1 วิวัฒนาการของทฤษฎีการแบ่งแยกอำนาจอริปไตย.....	8
2.1.2 อิทธิพลของทฤษฎีการแบ่งแยกอำนาจอริปไตย.....	10
2.1.3 การโต้แย้งทฤษฎีการแบ่งแยกอำนาจอริปไตย.....	12
2.1.4 ความเป็นจริงกับทฤษฎีการแบ่งแยกอำนาจอริปไตย.....	14
2.2 การใช้อำนาจตุลาการในการวินิจฉัยข้อพิพาทของฝ่ายปกครองในรูปคณะกรรมการ.....	15
2.2.1 คณะกรรมการตามหลักกฎหมายปกครอง.....	17
2.2.1.1 คณะกรรมการในทางปกครองทั่วไป.....	18
2.2.1.2 คณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาท.....	18

สารบัญ (ต่อ)

2.2.1.2.1	ความหมายของ “ข้อพิพาททางปกครอง”.....	18
2.2.1.2.2	ความหมายของ “คณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาททางปกครอง”.....	20
ก.	ความหมายโดยทั่วไป.....	20
ข.	ความหมายตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539.....	20
2.2.1.2.3	การแบ่งแยกความแตกต่างระหว่างคณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาทและคณะกรรมการอื่น.....	21
ก.	เหตุผลและความจำเป็นในการแบ่งแยกความแตกต่างระหว่างคณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาทและคณะกรรมการอื่น.....	21
ข.	หลักเกณฑ์ในการวินิจฉัยว่าองค์กรใดมีสถานะเป็นคณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาท.....	24
	(1) หลักเกณฑ์ด้านองค์กรและวิธีพิจารณา.....	24
	(2) หลักเกณฑ์ด้านอำนาจหน้าที่.....	31
2.2.1.2.4	เหตุผลและความจำเป็นของการจัดตั้งคณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาท.....	33
2.2.2	อำนาจในการวินิจฉัยข้อพิพาทของคณะกรรมการ.....	35
2.3	การวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการโดยคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร.....	36
2.3.1	องค์ประกอบของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร.....	36
2.3.2	สถานะทางกฎหมายของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารและคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ.....	37
2.3.3	อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร.....	41

2.3.4 การอุทธรณ์คำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการ.....	42
2.3.4.1 เหตุแห่งการยื่นอุทธรณ์.....	42
2.3.4.2 ผู้มีสิทธิยื่นอุทธรณ์.....	44
2.3.5 ผลของคำวินิจฉัย.....	46
2.3.5.1 ผลของการเป็นที่สุดของคำวินิจฉัย.....	46
2.3.5.2 ผลของการเป็นคำสั่งทางปกครอง.....	47

บทที่ 3 การวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาททางปกครองโดยองค์กรในรูปแบบของคณะกรรมการ ในต่างประเทศ.....

3.1 แนวความคิดเบื้องต้น.....	49
3.2 คณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาท (Administrative Agency) ในประเทศ สหรัฐอเมริกา.....	50
3.2.1 ความเป็นมาและการจัดตั้งคณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาท.....	50
3.2.2 ลักษณะและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาท.....	53
3.2.3 วิธีพิจารณาข้อพิพาทของคณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาท.....	56
3.2.3.1 การเสนอข้อพิพาทเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการ.....	56
3.2.3.2 วิธีพิจารณาข้อพิพาทของคณะกรรมการ.....	57
3.2.4 การทำคำวินิจฉัยและผลของคำวินิจฉัย.....	64
3.3 คณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาท (Tribunals) ในประเทศอังกฤษ.....	67
3.3.1 ความเป็นมาและการจัดตั้งคณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาท.....	67
3.3.1.1 เหตุผลและความจำเป็นในการจัดตั้งคณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาท ในประเทศอังกฤษ.....	70
3.3.1.1.1 เหตุผลในการจัดตั้งขึ้นเพื่อพิจารณาอุทธรณ์แทนการพิจารณา ตามสายการบังคับบัญชา.....	71
3.3.1.1.2 เหตุผลในการจัดตั้งขึ้นเพื่อพิจารณาอุทธรณ์แทนการฟ้องร้อง โดยตรงต่อศาล.....	71
3.3.1.2 วิวัฒนาการของคณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาท.....	73
3.3.1.3 ผลดีของการจัดตั้งคณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาท.....	77

สารบัญ (ต่อ)

3.3.2 ประเภทของคณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาท.....	78
3.3.2.1 ประเภทของคณะกรรมการที่จำแนกตามหลักเกณฑ์เกี่ยวกับ เขตอำนาจในการพิจารณาวินิจฉัย.....	78
3.3.2.2 ประเภทของคณะกรรมการที่จำแนกตามหลักเกณฑ์เกี่ยวกับ รูปแบบการจัดโครงสร้างของคณะกรรมการ.....	79
3.3.2.3 ประเภทของคณะกรรมการที่จำแนกตามหลักเกณฑ์ในเรื่อง ของคู่กรณี.....	80
3.3.2.4 ประเภทของคณะกรรมการที่จำแนกตามหลักเกณฑ์การกำกับดูแล ของสภาแห่งคณะกรรมการ.....	80
3.3.2.5 ประเภทของคณะกรรมการที่จำแนกตามหลักเกณฑ์ในด้านรูปแบบ ของการควบคุมคณะกรรมการ.....	81
3.3.3 ลักษณะและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาท.....	82
3.3.4 วิธีพิจารณาข้อพิพาทของคณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาท.....	86
3.3.4.1 การเสนอข้อพิพาทเข้าสู่การพิจารณา.....	87
3.3.4.2 กระบวนการในการพิจารณา.....	88
3.3.4.2.1 องค์คณะในการพิจารณา.....	88
3.3.4.2.2 การมีทนายความหรือผู้แทนในกระบวนการพิจารณา.....	90
3.3.4.2.3 การดำเนินกระบวนการพิจารณาโดยใช้ระบบกล่าวหา.....	91
3.3.4.2.4 การพิจารณาโดยยึดหลักความยุติธรรมตามธรรมชาติ (Natural Justice).....	93
3.3.5 การทำคำวินิจฉัยและผลของคำวินิจฉัย	96
3.3.5.1 การวินิจฉัยโดยเสียงข้างมาก.....	96
3.3.5.2 หลักบรรทัดฐานคำวินิจฉัย (Doctrine of Precedent).....	96
3.3.5.3 การให้เหตุผลในคำวินิจฉัย.....	97
3.3.5.4 ผลของคำวินิจฉัย.....	100

สารบัญ (ต่อ)

3.3.6 การขอให้พิจารณาใหม่.....	102
3.3.6.1 การขอให้พิจารณาใหม่ตามหลักกฎหมายคอมมอนลอว์.....	103
3.3.6.2 การขอให้พิจารณาใหม่ตามกฎหมายลายลักษณ์อักษร.....	104
3.4 คณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาท (Commission juridictionnelle) ในประเทศ ฝรั่งเศส.....	105
3.4.1 การจัดตั้งคณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาท.....	105
3.4.1.1 แนวความคิดและความเป็นมาเกี่ยวกับการจัดตั้ง.....	105
3.4.1.2 เหตุผลและความจำเป็นในการจัดตั้ง.....	110
3.4.2 ประเภทของคณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาท.....	112
3.4.2.1 ประเภทของคณะกรรมการที่จำแนกตามหลักเกณฑ์เกี่ยวกับ รูปแบบการจัดโครงสร้างขององค์กร.....	113
3.4.2.2 ประเภทของคณะกรรมการที่จำแนกตามหลักเกณฑ์ในด้าน องค์ประกอบขององค์กร.....	114
3.4.2.3 ประเภทของคณะกรรมการที่จำแนกตามหลักเกณฑ์เกี่ยวกับ ภารกิจที่ได้รับมอบหมาย.....	117
3.4.2.4 ประเภทของคณะกรรมการที่จำแนกตามหลักเกณฑ์เกี่ยวกับ รูปแบบในการควบคุมองค์กร.....	118
3.4.3 ลักษณะและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาท.....	119
3.4.4 วิธีพิจารณาข้อพิพาทของคณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาท.....	127
3.4.4.1 การเสนอข้อพิพาทเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการ.....	129
3.4.4.1.1 การยื่นคำฟ้องหรือคำร้องเรียน.....	129
3.4.4.1.2 ผู้มีสิทธิยื่นคำฟ้องหรือคำร้องเรียน.....	130
3.4.4.1.3 อายุความในการเสนอข้อพิพาท.....	132

สารบัญ (ต่อ)

3.4.4.2 กระบวนการในการพิจารณาข้อพิพาทของคณะกรรมการฯ.....	134
3.4.4.2.1 องค์คณะในการพิจารณา.....	134
3.4.4.2.2 การพิจารณาโดยยึดหลักเกณฑ์ทั่วไปแห่งกฎหมาย (les principes généraux du droit).....	135
3.4.4.2.3 การพิจารณาและการได้ส่วนหรือสอบสวนข้อเท็จจริง.....	137
3.4.4.2.4 วิธีพิจารณาแบบถ่วงดุลอำนาจวินิจัยด้วยระบบ การชี้ขาด 2 ชั้น.....	139
3.4.4.2.5 การทำคำวินิจฉัย.....	143
3.4.5 ผลของคำวินิจฉัย.....	145
3.4.6 การขอให้พิจารณาใหม่.....	147
3.4.6.1 การขอให้พิจารณาใหม่กรณีที่มีความขาดนัด.....	149
3.4.6.2 การขอให้พิจารณาใหม่โดยบุคคลภายนอก.....	150
3.4.6.3 การขอให้พิจารณาใหม่ในกรณีที่กฎหมายกำหนดไว้โดยเฉพาะ.....	150
บทที่ 4 วิธีพิจารณาและวินิจัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการวินิจัยการเปิดเผย	
ข้อมูลข่าวสาร.....	152
4.1 เหตุผลและความจำเป็นของการวินิจัยอุทธรณ์ตามวิธีพิจารณา.....	152
4.2 วิธีพิจารณาวินิจัยอุทธรณ์ตามระเบียบคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2542.....	154
4.2.1 องค์คณะในการพิจารณา.....	155
4.2.2 กระบวนการในการพิจารณา.....	156
4.2.3 การให้สิทธิคู่กรณีโต้แย้งและแสดงเหตุผล.....	158
4.2.4 การทำคำวินิจฉัย.....	159
4.3 ปัญหากรณีการทบทวนคำวินิจฉัยโดยคณะกรรมการวินิจัยการเปิดเผย	
ข้อมูลข่าวสาร.....	160
4.3.1 แนวความคิดในการทบทวนคำวินิจฉัย.....	160

สารบัญ (ต่อ)

4.3.2 ศึกษาวิเคราะห์คำวินิจฉัยคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ด้านสังคม การบริหารราชการแผ่นดิน และการบังคับใช้กฎหมาย ที่ สค 1/2541.....	166
4.3.3 ศึกษาวิเคราะห์คำพิพากษากฎีกาที่ 4126/2543.....	175
4.4 ปัญหาการโต้แย้งคำวินิจฉัยโดยคู่กรณีฝ่ายรัฐ.....	179
4.5 ปัญหาเกี่ยวกับระเบียบคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการฯ พ.ศ. 2542.....	182
4.5.1 ปัญหาการกำหนด "วิธีพิจารณา" ไว้ในระเบียบฯ.....	183
4.5.2 ปัญหาความไม่ครบถ้วนเกี่ยวกับหลักการสำคัญของวิธีพิจารณาและ และวินิจฉัยอุทธรณ์.....	186
4.5.2.1 ปัญหาเกี่ยวกับหลักการคัดค้านโต้แย้งและแสดงเหตุผล.....	187
4.5.2.2 ปัญหาเกี่ยวกับหลักความเป็นกลางของผู้วินิจฉัย.....	197
4.5.2.3 ปัญหาเกี่ยวกับแนวคิดในการถ่วงดุลอำนาจวินิจฉัยชี้ขาด.....	201
4.5.3 ปัญหาการทำคำวินิจฉัย.....	208
4.5.4 ปัญหาเกี่ยวกับระยะเวลาในการยื่นอุทธรณ์.....	215
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	220
บทสรุป.....	220
ข้อเสนอแนะ.....	229
รายการอ้างอิง.....	233
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	247